

svijeta organizirani tajnom, internacionalnom organizacijom (carboneria modernista), kako je to napisao neki rimski dopisnik u „Action française“. To je puka i nevjerovatna hipoteza, koju bi svakako trebalo ponajprije dokazati.

Istina je, da niti jedna hereza nije bila tako radikalna kao što je modernizam. On negira katol. nauku o objavi i dogmama, historijsku realnost Kristove nauke i njegove institucije. A s druge strane i poslije papine enciklike i poslije apostazije prvaka modernističkog pokreta, atmosfera, koju je stvorio modernizam, nije ni zdaleka sasna od bludnje pročišćena. Učinci se toga pokreta manifestiraju iz vremena u vrijeme u Njemačkoj, Italiji i Franceskoj, a i drugdje.

Stoga je bilo upravo potrebno, da sv. Stolica najodlučnije ponovno ustane protiv te pogibeljne struje, koja kao pošast okužuje kršćanski svijet i da upotrebi tako rigorozna preventivna sredstva, kao što ih je upotrebila.

E. L.

**Ode Salamunove.** Godine 1909. izašlo je prvo izdanje novo pronađenih, prakršćanskih pjesama, pod imenom Salamunove ode, koje su do sada tek bile fragmentarno poznate po nekim koptičkim prijevodima. Salamunove je ode iznašao Rendel Harris i objelodanio ih u kritičkoj ediciji sirskeg prateksta dodav samo opasku, da te ode potječu iz blazine Eufrata. Čim su te ode izašle, odmah su se stručnjaci počeli njima baviti, te ih komentirati i prevagjati. Te su ode prevedene na engleski: The odes and psalms of Salomon, Cambridge, 1909. — Barnes: The odes of Salomon, Journal of theological studies 1910, str. 617, na njemački su ih preveli Flemming i Harnack: Ein jüdisch-christliches Psalmbuch aus dem ersten Jahrhundert, aus dem Syrischen übersetzt, mit Anmerkungen; Lietzmann: Kleine Texte bearbeitet und herausgegeben (Texte u. Untersuchungen 35, 4); Ungnad i Staerk: Die Oden Salomos, aus dem Syrischen übersetzt Heft 64. Bonn 1910., a na francuski Battifol i Labourt: Les odes de Salomon, Revue biblique internationale 1910, str. 483—500.

Te su pjesme pune nježnosti, osjećaja i ljepote izraza, ali se ipak već kod njih osjeća upliv izvancrkvenih krugova i njihove literature.

Naravno da raspravljanje o odama Salamunovim još ni iz daleka nije završeno. Harnack drži te pjesme za interpolirane hebrejske pjesme, uz njega pristaju Staerk i Spitta, prema smatraju njegove dokaze za nedostatne. Radikalac Wellhausen i anglikanac Barnes su protiv Harnacka. Ovo pitanje je i stoga od važnosti, što Harnack kompleks ideja u tim odama označuje kao već odavna ali bez uspjeha potraživani milieu, iz kojeg je proizašla Ivanova teologija. Katolik Krebs došao je na temelju svestranog studija Salamunovih oda do osvjedočenja, da su one izgradnja (Weiterbildung) novozavjetnih, specijalno johaneiskih ideja u smjeru tek se razvijajuće gnoze. Te će pjesme svakako pripadati, drži Krebs, drugomu ili trećemu stoljeću, te nam služiti kao važan monumenat za poznavanje gnoze u prvim njenim stadijima. (Isp. Hochland, 1910. prosinac str. 374—377).

E. L.

**O Keplerovom savezu.** (Keplerbund). Što je zla počinio Haeckel na intelektualnom i moralnome polju nije moguće izreći.

Već oko 80-tih godina prošastoga vijeka izišao je sa svojim djelom: „o povjesti naravnoga stvaranja“. Protivna trijezna kritika zadala je njegovoj povjesti jak udarac. G. 1892. izdao je spis: „monizam kao vez između vjere i znanosti“, te je tačno označio granice nove vjere, kojoj je podloga nauka Darwinova, postavljena na dvojaku čvrstu bazu, naime na naziranje o svijetu s posve naravnoga gledišta i na nepobitne — po njemu — dokaze modernoga naravoslovlja.

Sedam je godina iza toga izdao „Monističku filozofiju“ i „Welträtsel“. Što je zla Haeckel počinio ovim djelima, nije ni sam predvigjao, a zna se, kako se je dicio, da je djelima svojim našao do milijun čitatelja.

U monističkoj filozofiji nakan je on dati narodu svojem novu filozofiju, kako on sam izjavljuje. Gradio je Haeckel filozofiju svoju na Spinozi i Kantu, ali posve krivo, jer ih nije ni sam razumio. Fizik Chowolson veli za Haeckela: „Sve, što je Haeckel rekao o bazi i provodnoj ideji filozofije svoje, jednostavno je posvema krivo, jer se osniva na neznanju i obilju fraza, a završuje svoj sud o djelu: „rug i smijeh slijedećeg stoljeća nad Haeckelovom filozofijom